

כנס חנוכה תשע"ג

זיוה בר-דב ושרה אקונס*

המצטיין על שם ד"ר ורה מנדלר זכה גסאן חטיב, מורה בתיכון סלמאן חטיב בע"ג' ובתיכון ע"ש דנציגר בקריית שמונה, מדריך במגזר הערבי דרוזי (ראו הרחבה בכתבה נפרדת). בפרס על שם נעמה גרינשפון זכו ד"ר מלכה יאיון ואמירה אלוש. ד"ר מלכה יאיון, מורה לכימיה בתיכון קציר ברחובות, בעלת ניסיון רב בהוראת כימיה וחינוך בחטיבה העליונה.

אמירה אלוש היא מורה ורכזת כימיה בבית הספר "נופי גולן" בקצרין (ראו כתבה נפרדת).

בכנס התקיימו שלוש הרצאות מליאה.

ההרצאה "לחיות מהאוויר - איך אוכל ודלק באים לעולם?" ניתנה על ידי ד"ר רון מילוא מהמחלקה למדעי הצמח במכון ויצמן למדע. ההרצאה עסקה בצמחים כפתרון אפשרי למשבר האנרגיה על ידי תהליך פוטוסינתזה ובאגירת אנרגיה מתחדשת בדרך ידודתית לסביבה.

ההרצאה "התפתחות מקצועית - איפה היינו ולאן נשאף להגיע?" ניתנה על ידי ד"ר דורית טייטלבוים, מפמ"רית כימיה במשרד החינוך. במוקד ההרצאה עמדו התפתחותם המקצועית של מורי הכימיה ושאיופיהם המקצועיות. ד"ר טייטלבוים סקרה את התוצאות של בחינת הבגרות האחרונה והציגה את ההישגים בהוראת הכימיה בשנה האחרונה: הוראת הכימיה בכיתה י' בשילוב אוריינות ובחינת בגרות בהיקף יחידה 1, שילוב טכנולוגיות דיגיטליות בהוראה, עלייה במספר נבחנים בבחינת הבגרות, פתיחת כיתות כימיה חדשות בדרום הארץ ועוד.

בחנוכה תשע"ג התקיים, כמו בכל שנה, הכנס הארצי של מורי הכימיה. נושא הכנס "כימיה מניעה את העולם: אנרגיה מתחדשת". הכנס עסק בסוגים שונים של אנרגיה לשירות האדם ובהתמקצעות מורים המהווה מרכיב מרכזי בפעילות של המרכז הארצי למורי הכימיה.

הכנס התקיים במכון דוידסון שבמכון ויצמן למדע ואורגן על ידי חברי המרכז הארצי למורי הכימיה, ובראשם ד"ר רחל ממלוק-נעמן, יושבת ראש הכנס, מנהלת המרכז הארצי, בשיתוף עם פיקוח על הוראת הכימיה - ד"ר דורית טייטלבוים, מפמ"רית כימיה במשרד החינוך.

בארגון הכנס לקחו חלק חברי המחלקה להוראת המדעים במכון ויצמן. הוועדה המארגנת: זיוה בר-דב, יו"ר, שרה אקונס, ד"ר רון בלונדר, ד"ר מלכה יאיון, ד"ר דבורה קצביץ, ד"ר יעל שורץ.

הכנס נפתח במושב חגיגי שהתחיל בהדלקת נרות חנוכה על ידי עדינה שינפלד, מורה מובילה ומדריכה ארצית, שתורמת רבות לקידום המקצוע.

נשאו ברכות ד"ר רחל ממלוק-נעמן, יושבת ראש הכנס, מנהלת המרכז הארצי למורי הכימיה, וד"ר דורית טייטלבוים, מפמ"רית כימיה. ד"ר רחל ממלוק-נעמן סקרה את הפעילויות של המרכז הארצי והדגישה את תפקידם ומעמדם של המורים בישראל. ד"ר דורית טייטלבוים הדגישה את חשיבות הכנסים של מורי הכימיה, שבהם נפגשים המורים כדי לחדש ולהתחדש. בכנס הוענקו פרסים למורי כימיה מצטיינים: בפרס המורה

* זיוה בר-דב ושרה אקונס, המרכז הארצי למורי הכימיה בישראל, המחלקה להוראת המדעים, מכון ויצמן למדע

על גוף האדם "לשתות או לא לשתות? (האם התשובה היא רק "כן" או "לא"?). יוזמות חינוכיות הוצגו על ידי יונת שמאי - "פיתוח ניסויי חקר ברמה III", וד"ר אירה ריימן - "כימיה וצבע - תלמידים מפתחים ומפעילים פעילויות וניסויים". דרכי הוראה באמצעות פעילויות מתוקשבות הוצגו על ידי ד"ר תמר

ד"ר דורית טייטלבוים
מנהלת תחום דעת כימיה

אליאש אלפנדר - "הקניית ידע כימי דרך סרטונים ופיתוח סרטונים שמאפשרים הקניית ידע כימי או חזרה על החומר"; רחל אידלמן ורות ולדמן - "מקרח יבש למעבדה וירטואלית"; ענת פלדנקרייז - "פעילויות מתוקשבות - מעבדות, סרטונים ומבחן יחידה"; שלי רפ - "יש לנו כימיה בפייסבוק? שילוב סרטונים ורשתות חברתיות בהוראת הכימיה". הרצאות מליאה והרצאות במושב המורים חשפו את משתפי הכנס לחידושים מחזית המדע, למחקרים חדשים ולדרכי הוראה מעניינות וחדשניות.

תמונות וחומרים להרצאות ולפעילויות מהכנס נמצאים באתר המרכז הארצי למורי הכימיה.

ההרצאה "תאים סולריים המרוגשים בצבע" ניתנה על ידי פרופ' אריה צבן מהמרכז לננוטכנולוגיה וחומרים מתקדמים באוניברסיטת בר-אילן. ההרצאה עסקה בתאים סולריים וכללה הדגמות שאפשר לבצע במעבדת בית ספר. בסיום ההרצאה הוענק לכל מורה תא סולרי.

ד"ר רחל ממלוק-נעמן
מנהלת המרכז הארצי למורי הכימיה

במרכז הכנס עמד מושב הרצאות מורים. אמיל אידין סיפר על הוראת הכימיה דרך סוגיות בהיסטוריה של המדע ויצירת סביבה המעודדת טיעונים; פאדיה חטיב הדגימה את בניית הדגם של מיקרוסקופ כוח אטומי AFM ואת השימוש בו להוראת נושא הקישור הבין מולקולרי; אורית מולווידזון, דבורה ברוט, ד"ר מירה קיפניס וד"ר מירי קסנר הציגו כימיע - חידון מכנס הסיום של הפרויקט "יש לנו כימיה!" - פעילות מיוחדת של למידה בהנאה. פעילויות שפותחו והופעלו במסגרת פרויקט בין-לאומי PROFILES הוצגו על ידי מספר מורים: סמדר אהרוני-גרבת, שרון דויטש וד"ר בתיה ליפשיץ-גולדרייך הציגו פעילות "מה עדיף לשתות - מים מבקבוק או מי ברז?"; סופיה ליידרמן ובעז הדס הדגימו קבלת החלטות ופיתוח ניסויים בהוראה בגישת החקר "סכנה מלמעלה!!! כיצד נבחר קרם הגנה?"; ליאורה עזרא, בלה שקולניק וגואדא אגבריה הציגו פעילות "האם שמן משומש הוא הדלק של הדור הבא?"; אורלי פלוטקין הציגה פעילות העוסקת בהשפעת אלכוהול